

РЕЦЕНЗИЯ

за д-р Евгений Герчев Кандиларов –

кандидат в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“
по професионално направление 3. 1. Социология, антропология и науки
за културата (Обществознание на страните от Източна Азия),
обявен в ДВ, бр. 14/19.02.2016 г.

Рецензент: проф. дфн Бойка Цигова, член на Научното жури в конкурса

Единственият кандидат в обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ е д-р Евгений Герчев Кандиларов. През 2002 г. той завършва бакалавърска степен на образование в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, със специалност „Нова и съвременна история“. Втора специалност „Арабско обществознание“ получава във Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Диплома за магистър по история със специалност „Нова и съвременна българска история“ получава през 2003 г. Темата на магистърската му теза е *„Държавната политика за създаване и развитие на електронна промишленост в България през 60-те и 80-те години на ХХ (електронно-изчислителна техника)“*. Докторска степен по специалност „Съвременна българска история“ придобива през 2007 г., след успешна защита на дисертационен труд на тема *„Българо-японски отношения 1959 – 1989 г.“*. Още през същата година (2007 г.) Евгений Кандиларов започва да посещава двугодишния курс за следдипломна квалификация *„Японски език и култура“* на специалност Японистика във Факултет по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Веднага след завършване на този курс, включващ както изучаване на японски език за начинаещи, така и цикъл лекции по история на японската духовна и материална култура. През 2009 г. Евгений Кандиларов преминава и тримесечен курс на обучение в „Японски езиков институт Кансай“ в Япония.

Въпреки че на този етап изтоковедското обучение на Евгений Кандиларов е все още твърде недостатъчно за придобиване на професионалната квалификация на японист, специализациите му в Япония изиграват съществена роля като стимули на интереса му

към Япония. Вниманието на кандидата в конкурса към проблематиката, свързана с японската политика и икономика се задълбочава след двете му краткосрочни тематични специализации в Япония. Едната от тях е във факултета по политически науки и икономика на университета „Мейджи“ в Токио (2005 г.), а другата – в катедрата по управление и информационни технологии в „Технологичен университет Нагаока“ (2011 г.), със стипендия на Японската фондация (Japan Foundation).

От 2007 до днес Евгений Кандиларов ежегодно е канен за хоноруван преподавател в специалност Японистика към катедрата „Езици и култури на Източна Азия“, Факултет класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Лекционният му курс „България и Япония (Политически, икономически и културни отношения)“ се радва на траен интерес от страна на студентите в специалност Японистика. Има лекции и води семинарни упражнения в други бакалавърски специалности на Факултет по класически и нови филологии, както и в магистърски програми на катедра Кореистика и в няколко магистърски програми на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Осъществява научно ръководство на дипломната работа на двама магистри от Историческия факултет в СУ „Св. Климент Охридски“ (единият от които успешно се дипломира през 2013 г.) и на докторанта Ерхан Рамаданов Ахмедов от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, чиято тема на дисертацията е *„Модернизацията на Китай през втората половина на XX в. (до управлението на Си Дзинпин)“*. Рецензирал е общо пет дипломни работи на магистри от Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

За участието си в конкурса д-р Кандиларов е представил за рецензиране 1 книга с монографичен характер със заглавие „Източна Азия и България“, 1 глава от неговата книга „България и Япония. От студената война към XXI век“, озаглавена *„Годините на прехода: през „новото сътрудничество“ към „стратегическото партньорство“*“ (текстът на която не повтаря тематично и хронологически текста на докторската му дисертация), 1 глава и 1 параграф от глава на издание в съавторство със заглавие „Япония. Икономика, технологии, иновации и управление“ и 9 статии в научни списания и сборници. Пет от статиите са на български език и четири – на английски. Три от статиите на български език (№ 4, №5 и №6) са с тематика, свързана с Япония, две (№7 и №8) – с Китай, една – с Република Корея (№9) и три – с КНДР (№ 10, №11 и №12).

Според авторската справка на д-р Кандиларов за приносния характер на трудовете му, книгата „Източна Азия и България“ е изследване, което се публикува за пръв път в българската историография. Едно от безспорните достойнства на този труд е, че в него се обсъждат различни аспекти от историческото развитие и съвременното състояние на страните от Източноазиатския регион, както и това, че се проследяват техните политически и икономически взаимоотношения с България „въз основа на непубликувани документи от архива на МВнР и Централния държавен архив, където се съхраняват множество фондове, съдържащи ценна информация по разглежданите теми и проблеми“ (стр. 14). Освен това, в книгата са разгледани редица важни концептуални проблеми въз основа на проучен и систематизиран от автора богат по обем фактологичен материал. Акценти са поставени върху редица ключови въпроси, като например трудностите пред които страните от Източна Азия са изправени в посока на регионално обединяване в икономическата област, историческият контекст, характерът и динамиката на двустранното общуване в областта на културата, обозначена от автора с термина „Културна дипломация“.

Моето впечатление е, че от съдържателна гледна точка изложението логически обособява три тематични части. Във фокуса на първата е Япония, на втората – Китай и на третата – Корейската народнодемократична република и Република Корея. На общия фон на тематичната част за Япония и отчасти на тази за КНДР и Република Корея, разделът, посветен на Китай изпъква с най-задълбочен и стойностен аналитичен заряд. В този смисъл, разпределението на материала само в две глави (а не в три и/или повече) отчасти накърнява общия идеен замисъл на книгата и по-конкретно баланса и вътрешната смислова връзка между отделните студийни компоненти от текста на втората глава. Освен това, човек трябва доста сериозно да се замисли, за да може да си обясни защо първата глава е озаглавена „Историческо развитие на Източна Азия“, след като с изключение на последния раздел, в който се разглеждат интеграционните процеси в Източна Азия в края на XX и началото на XXI век, тази глава е изцяло посветена на проблематика, засягаща конкретни политически, икономически и културни въпроси, свързани с Япония. Според автора превръщането на Япония в „регионален лидер“(...), „оставя изключително дълбока следа в историята на Източна Азия и в историческата памет на отделните държави от региона, но също така има силно въздействие върху съвременното развитие на

отношенията между държавите в тази част на света“ (стр. 9). Ако това е вероятният аргумент за заглавието на главата, той не е достатъчно убедителен. Защото нито „...следа в историята на Източна Азия“, нито „силно въздействие върху съвременното развитие на отношенията между тази част на света“ съответстват напълно по смисъла си на „Историческо развитие на Източна Азия“. В същия ред на мисли е озадачаваща и логиката от една страна външно- и вътрешнополитическите стратегии, факти и събития в историческото развитие на Япония да се отъждествяват с „Историческото развитие на Източна Азия“, а от друга страна коментарът за българо-японските отношения да се предлага фрагментарно и на отделни места в двете глави на книгата. Първо като описание на „Културната дипломация, Японската фондация и отношенията ѝ с България“ в първата глава (стр. 111-121) и чак след много страници – като в отделно обособена статия като апендикс към втората глава „България и Източна Азия – връзки, отношения и взаимни влияния“.

Смушава ме и фактът, че авторът на книгата, който се стреми към признание да бъде възприеман като историк и обществовед с профил на японист, се е ограничил с позовавания само на една книга на историк-японист, а много други рецензирани трудове на български учени както с японоведски, така и със социологически и/или обществоведски профил са останали извън полезрението му. Само като пример ще посоча трудовете на доктор на социологическите науки, професор Мая Келиян, особено двете ѝ книги *„Япония и България: модели на разслоеното потребление“* (2009) и *„Стил на живот на локалната общност: съвременна Япония“* (2010). Нещо повече. В раздела „Културната дипломация, Японската фондация и отношенията ѝ с България“, д-р Кандиларов е приложил същински аналитичен подход по отношение на културната политика на японското правителство, осъществявана от Японската фондация за международно културно сътрудничество (Jарап Foundation). Безспорна е важната роля на фондацията да стимулира и подпомага усилията на отделни личности, културни институти и образователни структури по японистика не само в България, но и в цял свят. От друга страна, поднесената информация за университетската специалност Японистика, я обрисова по-скоро само като обект на подпомагане от японската страна, а не като равнопоставен партньор в процеса на двустранно сътрудничество в сферата на културата и образованието, което е факт (макар и в различна степен) както преди, така и след прехода в България. С днешна дата ситуацията

вече е различна и специалността не разчита на външни стимули за да развива свои собствени методики и форми на обучение. Специалност Японистика винаги е била водещ, но вече е и основен фактор за развитие на българската японистика, както и за създаване и поддържане с преподаватели на многото езикови паралелки в различни училища, които Кандиларов отбелязва с предимство. Посочените по-горе, както и много други сериозни постижения на специалност Японистика в СУ „Св. Климент Охридски“, са благодарение на българската политика и усилията на българската академична колегия, а не на определената от Кандиларов като „най-съществена роля на Фондацията за стимулиране развитието на японистиката в България“ (стр. 118). Какво означава „българска японистика“, историята на нейното създаване, развитието и водещата роля през годините на преподавателите от академичната специалност Японистика на СУ „Св. Климент Охридски“ в обучението по японски език и литература във Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ – всички тези въпроси са засегнати, анализирани и публикувани в пълен и систематизиран вид в юбилейните сборници „България – Япония – Светът“ (по случай 20-годишнината на специалност Японистика в СУ „Св. Климент Охридски“), „Бъдещи хоризонти“ – сборник с научни доклади, посветен на 25-годишнината на специалност Японистика в СУ „Св. Климент Охридски“, както и в редица научни разработки на преподавателите-японисти, с които те са участвали в международни форуми и които са публикувани в престижни научни издания на български, японски или английски език в България, Япония и в Европа.

Вярвам, че присъединявайки се в бъдеще към колегията на специалност Японистика, д-р Кандиларов ще стане част от екипа на специалността и ще използва възможността съвместно да попълни, изясни и балансира своите представи за нея.

Препоръчвам на автора също така да обърне сериозно внимание на оформянето и коректното прилагане на научния апарат в своите публикации. Това се отнася както за начина на цитиране, препратките и позоваванията в текста и под линия, така и за оформлението на библиография, списък на използвана литература и/или списък с източници. В представената за рецензия книга „Източна Азия и България“ различните библиографии и списъци на източници не са унифицирани по съдържание, форма и подредба. В повечето от разделите много от цитираните под линия източници не фигурират в какъвто и да било библиографски списък. Изключение прави само списъкът

„Използвана литература“ на стр. 60-61. На страница 47, в списъка, озаглавен „Използвана литература“ е включена само една от цитираните в текста книги – на К. Хеншал „История на Япония“. Почти същото се отнася и за списъка на стр. 141, който е наречен „Библиография“, а съдържа само три от цитираните в раздела книги и статии и по-скоро представлява списък с цитирани и използвани източници, отколкото библиография. В разпечатката на изданието „Япония. Икономика, технологии, иновации и управление“, което иначе е интересно от информативна гледна точка четиво, липсват изобщо цитирания и позовавания на изследвания и проучвания на други автори, което накърнява научния му профил и е пречка за открояване и доказване на приносите на автора му.

Д-р Евгений Кандиларов е все още млад, но перспективен преподавател, с достатъчен преподавателски опит според изискванията на конкурс за придобиване на академична длъжност „доцент“. Впечатляващо активно е участието на кандидата в редица национални и международни изследователски проекти. Сред четирите от тях, които са с източна проблематика, свързан с Япония е едногодишният съвместен международен проект на Университет „Мейджи“, Японският изследователски институт за световна история, УКХ „Алма матер“ и Евразийския център VIA EVRASIA към Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ на тема: „*The First World War and its Impact on the Balkans and Eurasia. Emergence of new society through destructions with a perspective of the World History*“ (2012 – 2013 г.). В този проект д-р Кандиларов е координатор от българска страна и член на научния колектив. Друг важен проект, отнасящ се до българо-японските взаимоотношения, в който Кандиларов е бил поканен да участва като член на експертна група, е Документалният изследователски проект на МВнР на Република България и министерството на външните работи на Япония за проучване на датата на установяване на дипломатическите отношения между България и Япония.

В Заключение: С оглед на положителната ми оценка относно преподавателските качества, достатъчната като обем публикационна продукция и активната изследователска дейност на д-р Евгений Герчев Кандиларов, ПРЕДЛАГАМ той ДА БЪДЕ ИЗБРАН НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ по професионално направление 3. 1. Социология, антропология и науки за културата (Обществознание на страните от Източна Азия) за нуждите на специалност Японистика в катедра „Езици и култури на Източна Азия“, Факултет Класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“.

11 май 2016 г.

София

Подпис:
(проф. дфн Бойка Цигова)